

La responsabilité du premier né

La faute de Ruben

*Le texte semble nous dire que Ruben s'est rendu coupable d'adultère avec une des femmes de son père.
Or, ceci n'est pas l'avis des sages du Talmud.*

Le symbole de Ruben rappelle l'épisode avec Bilha.

בראשית פרק לה פסוק כב
כב וַיְהִי בְשֹׁכֵן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הָהוּא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּלְגֶּשׁ אָבִיו
וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל
פ וַיְהִיו בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר:

רש"י

(כב) בשכן ישראל בארץ ההוא - עד שלא בא לחברון אצל יצחק ארעוהו כל אלה:
וישכב - מתוך שבלבל משכבו מעלה עליו הכתוב כאלו שכבה. ולמה בלבל וחלל יצועיו, שכשמתה רחל נטל יעקב מטתו שהיתה נתונה תדיר באהל רחל ולא בשאר אהלים ונתנה באהל בלהה, בא ראובן ותבע עלבון אמו, אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי, לכן בלבל:
ויהיו בני יעקב שנים עשר - מתחיל לענין ראשון משנולד בנימין נשלמה המטה, ומעתה ראויים להמנות, ומנאן. ורבותינו דרשו ללמדנו בא שכולן שוין, וכולן צדיקים, שלא חטא ראובן:

Genèse chapitre 35

22) Il arriva, tandis qu'Israël résidait dans cette contrée, que Ruben alla cohabiter avec Bilha, concubine de son père. Israël l'apprit. Or les fils de Jacob furent douze.

▪ Rachi :

22) tandis qu'Israël résidait dans cette contrée : Avant d'être arrivé à Hébron, auprès d'Isaac, toutes ces choses lui sont advenues.

Alla cohabiter: parce qu'il avait mis en désordre la couche de son père, il lui en a été tenu compte comme s'il avait réellement cohabité. Et pourquoi l'a-t-il fait et profané la couche de son père? A la mort de Rachel, Jacob avait déplacé sa couche qui était constamment dans la tente de Rachel et non pas chez les autres épouses, et l'avait transportée dans la tente de Bilha. Vint alors Ruben qui prit fait et cause pour sa mère, disant: si la soeur de ma mère était la rivale de ma mère, faut-il que la servante de la soeur de ma mère soit aussi la rivale? C'est pourquoi "il a troublé".

Les fils de Jacob furent douze: on revient au premier sujet. Dès la naissance de Benjamin le nombre des futures tribus était atteint, on peut donc les compter et on les compte. Nos maîtres expliquent qu'on veut nous enseigner que tous étaient égaux, tous étaient justes, Ruben n'avait point péché.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף נה:

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר ראובן חטא - אינו אלא טועה, שנאמר (בראשית לה) ויהיו בני יעקב שנים עשר מלמד שכולן שקולים כאחת.

Talmud de Babylone, traité chabat, page 55b

Rabbi Shmouel bar Néhémia enseigne au nom de Rabbi Yohanan: celui qui dit que Ruben a fauté ne fait que se tromper; comme il est dit: "Or les fils de Jacob furent douze" (**Berechit 35:22**). Ce verset vient nous apprendre que tous les frères avaient la même valeur.

Sources: Traduction de la bible et de Rachi sous la direction du Rabbin Elie Munk. Traduction du Talmud: Michael Touboul